

Farida Fahmy:
A Reda-társulat munkásságának hatása a
művészetre

3. rész
**Mahmoud Reda esztétikai elvei,
inspirációforrásai és adaptációi**

Fordította: Eszter-Maura

Mahmoud Reda, az innovatív koreográfus mindig azt mondta, munkáihoz a környezetéből merít inspirációt. A társulat többi alapító tagjához hasonlóan szoros kapcsolatot ápolt saját kulturális örökségével és értette honfitársai hagyományait, értékrendjét és a szépségről alkotott felfogását. Tornászként és táncosként szerzett korábbi tapasztalatai révén képes volt felismerni az egyiptomiak mozgásának és testbeszédének alapelemeit és alapvető jellegét. Mivel jól ismerte mindazokat a történelmi tényezőket, szokásokat és meggyőződéseket, amelyek választ adnak mind arra, hogy miért, mind pedig arra, hogy hogyan táncolnak az egyiptomiak, ráadásul ő maga is tapasztalatokat szerzett különböző mozgásformákban, mély átérzéssel és belátással tudott a témához fordulni. Esztétikai ítéloképessége révén olyan táncszínházi műfajt volt képes létrehozni, amely számos, az egyiptomiak számára kulturálisan és esztétikailag egyaránt releváns stílusból merített.

Inspirációk

A tánc diplomája című könyvében Mahmoud Reda azt írja, sosem az ötletek hiánya volt a probléma, hanem az, hogy a művésznek ki kell választania azt a témát, amely megfelel az ízlésének, és amelyet őszintén szeretne a saját műfajában feldolgozni. Kifejti továbbá, hogy az egyes koreográfiák alapját adó ötleteket a társulat alapítóival és más tagjaival folytatott hosszas beszélgetések során dolgozta ki vagy tovább. Egyes ötletekhez az egyiptomi emberekkel folytatott közvetlen beszélgetések adtak hirtelen ihletet.

Színpadi alkalmazás

Mahmoud Reda a koreográfiáiban azt képezte le, ahogyan az egyiptomiak mozgását látta. Alkotásai voltaképpen honfitársai akár táncban, akár mindennapi tevékenységeik során mutatott tartásának, viselkedésének és mozdulatainak személyes interpretációja. Amikor az egyes mozdulatokat színpadra alkalmazta, különös figyelmet fordított arra, hogy az egyiptomiak milyen energiával, hogyan formálják meg mozdulataikat. Új mozdulatok bevezetésekor arra törekedett, hogy azok kulturális értelemben koherensek legyenek és jól illjenek ahhoz, amin éppen dolgozott.

Azáltal, ahogyan kiválasztotta a mozdulatokat és ahogyan bizonyos jellegű mozdulatokra helyezte a hangsúlyt, Mahmoud Reda láthatóvá tette férfi táncosai erejét és férfiasságát, továbbá táncosnői nőiességét, tiszteletben tartva ugyanakkor táncosai önazonosságát.

Előadástípusok

A Reda-társulat repertoárja alapján Mahmoud Reda munkássága három különböző előadástípusra osztható; ezek azonban nem különülnek el szisztematikusan: átfedésben állnak egymással, illetve egyidejűleg is megjelennek, így nem lehet őket időrendbe állítani sem. Egyes alkotói időszakokban azonban egyik vagy másik előadástípus kerül előtérbe; bizonyos esetekben továbbá több különböző előadástípus jellegzetességei is megjelennek egy koreográfián belül. Az egyes típusokat főbb jellegzetességeik alapján dramatizáló, képképző, illetve folklór-típusnak nevezem. A következőkben a dramatizáló és a folklór előadástípus mozdulatkincsének kialakítási módjával foglalkozom.

Dramatizáló előadások

A korai repertoár koreográfiáit jelentősen befolyásolta Mahmoud Reda fiatalkori környezete. E koreográfiákban személyes benyomásait jeleníti meg azon társadalom szokásairól és hagyományairól, amelyben felnőtt. Olyan, könnyen felismerhető egyiptomi karaktereket ábrázolt, akik azon a környéken laktak, ahol fiatalkorában ő maga is, és akiket ennél fogva jól ismert. Ezeket a karaktereket sokszor parodizálták színdarabokban és filmekben, ám korábban táncelőadásokban nem jelentek meg. Mahmoud Reda megfigyelte e karakterek egyes testi jellegzetességeit, így a testbeszédüket és jellemző vagy épp furcsa mozdulataikat. A táncmozdulatokat a karakterek jól ismert tevékenységei alapján dolgozta ki. Ezekben a koreográfiákban olyan karaktereket mutatott be, amelyek az egyiptomiak számára könnyen felismerhetők és ismerősek voltak; így jelent meg táncban, színpadon például az édesgyökér-árus, a városi rendőr, a paraszt, a falusi polgármester és sokan mások.

A későbbiekben más forrásokból, például népdalokból, mesékből, mitikus karakterekből, hazafias ünnepekből, valamint Egyiptom számos táján végzett kutatásaiból merített ihletet.
